

Downo po welonku!

Na 12 listopada 2005r

No, toż momy już po wszystkich welonkach – gryfnych, lebo niy. I tak ci sam niy miarkuaj, eżli mom sie radować, eżli być teskliwy i mieć mankulijo? Jo ci tam niy jes „polityk” nale swoj filip mom, kukom na lewo zajta, kukom na prawo i cosik mi sie zdo tela coch przedrzistolech, przefyrtolech na tym świyecie już jakiesik szejścdziesiont lot, a corozki barzij sie miarkuja ... coch jo jes corozki gupszy! A można inakszj: Kiej jo sie tak gawca naobkoło, kole mie, to ci sie na isto festelnie dziwuja: pizło mi już, te szejścdziesiont lot, tela żyja we tyj Polsce a jezech ci sam jesce ciyngiym ...normalny!!!! A można ... i niy.... ? Bo terozki, kiej wlejza do szynku to koždy godo corozki cosik inkszego, a cosik inkszego szkryfloł na tyj szkartce łod welonku. To co idzie ujzdrzić we teleweizyj, to jes blank co inkszego co sam u nos na Krocce, lebo we Piekarach idzie wypokopić na sztrekach. Bo jak cowiek jesce cosik tam poradzi przeczytać, i zmiarkować co przeczytoł, to ci zarozki mo do medikowanio:

„Dramatem naszej epoki jest to, że głupota zabrała się do myślenia” – jak to kiej sik naszkryfoł jedyn francuski mondruk Jean Cocteau.

I coby my sam niy godali, coby my sam niy wynokwiali, niy medikowali, prawie mioł, na isto prowda śpiywół Andrzej Sikorowski:

Ale to już było
I nie wróci więcej.
I choć tyle się zdarzyło
To do przodu się wyrzywa głupie serce.
Ale to już było,
Znikło gdzieś za nami.
Choć w papierach lat przybyło
To naprawdę wciąż jesteśmy tacy sami.

Gryfno sam ta śpiywka kapeli „Pod Budom” ze Krakowa, pra? Gryfno, niy gryfno, nale mie pora dni tymu nazod napasztli kamraty, kierym sie kciało ło naszym Chorzowie dyszkutyrować. Można bych sie niy doł zmamlasić, kieby niy to co jedyn gorol (niy ze Chorzowa, a ze Poznania) tela wargowoł, tela wynokwioł coch musioł na isto cosik ło tyj mojj dziedzinie poczytać, no i sam naszkryflać.

Momy gryfne legyndy, gyszichy sknołtlowane ze Chorzowym, ze naszym Ślonskiym i ze tym wszyjskim co nos sam trzimie (na isto, co nos sam trzimie?) co niy dozwoło – nikiej inkszym łoszklwcom – wykludzić sie kajsik na tyn diosecki „zachod”, na tyn cołki „am Westen”. I chocia nom sie zdo, co nasze miarkujom, co my som srogo „potynga”, to inksze medikujom, iże my som richtik srogie, nale to pieronym srogie angyjbery i tela. Amerikony tela miarkujom ło nos, ło Polsce, co ło telkij Kambodży (terozki Kampuczy) tela, co ta cołko Kampucza ino jedna na świyecie mo wiyncyj ministrów niżli ta naszo (ha,ha,ha) jednojajcowo szczworto polsko republika!

Bo u nos we Polsce jes jedne, jes zowiść. A zowiść jes nikiej gorzoła: niy idzie jeji pedzieć – styknie, szlus!!!

A moj kamrat Utopek, we „internycie” pedzioł bół staro łozprowka, kiero jo już łod mojigo Starzika znoł: „Elekstryka – kopie, rojmatika – targo, a polityka – festelnie capi!!! I jakosik choby te gównu, kiere sie prziflostrowało do szifa rycy – „płynymy”!!! Nale, coby sam niy godać, momy juzaś nasze festelne „śwynto”, nasz festelny fajer forbaj. Niy, niy ... jesce niy jes po Godach i Dzieciöntku, niy godom sam ło tych gryfnych śwyntach, nale przeca Wiycie, kiej ino te istne (a je jejich corozki wiyncej terozki) łobalyli ta „komuna”, to drabko wyciepli ze tego naszymy kalyndorza take tam roztomajte „Piyrsze Moje”, „E. Wedle” (cy 22 Lipce, som już niy poradza spomiarkować) i kozali fajrować Trzecigo Moja, Piynnostego Siyrpnia i ... Jedynostego Listopada. Ze tym 11-tym to je bezmać tak, iże jakiesik łozymdziesiönt pora lot nazod przikludziół sie cugiem do Warszawy tyn cołki Piłsudski, kiery bół podany na Wałęsy (abo na łopak) i łoroz my sie wypraskli na „niypodlygłość”. I terozki wół niy wół musimy fajrować, i to na cołki karpyntel. Ino, iże my Poloki to nijak ci już niy poradzimy fajrować jak przinoleży. Jes ci pół biydy kiej telkie śwynto trefi bez tydziyń. Wszyjskie, kiere jesce tu, na naszych Pniokach robota majom, niy muszom bez cołki tydziyń fyrtać do werku. Nale, kiej telkie śwynto trefióło w piöntek (nikiej terozki), to żodyn z kierym żech przed Jozefkom i Barborkom łozprawioł niy poradziół mi gynał pedzieć skuli cego je tyn fajer. Można ino Prezidynt Chorzowa i tyn prowajdyr, „przewodniczoncy” tych chorzowskich rajców Hajnirch Wieczorek... aha, i tyn komyndant łod „szwejkow”. Bo kiejsik bóło tak: kiej już trefióło jakiesik śwynto, to nałonczas wszyskie łokna byli łobsztiglowane, łobieszone fanami, łod rańca muzyka grała ci fajnistu we radijoku, łobrozki „łojców norodu” dupne nikiej chałpy, a ze kożdego werku, gruby szli ludziska ze dorfkapeloma i ze myjńszymi abo srogszymi fankoma w gracach na Wolka coby pokazać, iże wszyskie sie radujom choby jejim fto nowy fligerek abo jaki fyrtok lajstnoł. No, na isto choby pońć do Piekor lebo inkszyj Czynstochowy. I tak ci bóło chnet bez piyńdziesiönt lot, iże inksi za nos medykowali kiej i kaj momy jake śwynto fajrować.

A terozki? Terozki to u nos we Chorzowie Przenojśwyntszy Przewodniconcy, Pon Prezidynt i tyn Komyndant, kiery tymi poroma wojokoma, co to sie jesce sam u nos we Chorzowie sie łostali, reskiyruje – naszkryflali telkie gryfne libesbrify coby kożdyn Rajca, Rechter i Dyrechter ze swojom czelodkom, hajociki i nasze Chorzowioki przikwanckali sie do Barborki a niyskorzij (nojlepszij coby ci po klynczoncku) koždy poszoł pod tyn dynkmal wele szlachthałzu. I Wiycie, wiela to jejich tam niy usuchło (ze Rajców to ino te, kiere sie jesce chcóm wartko na łostatek do stołków prziflancować, bo chnet, za rok bydzie juzaś welonek) chocia bóło piykno pogoda. Bali i ta chorzowsko trojca tyż sie do kupy niy poskładała, a łod Jozefki aże do Wolki toch ino jedna fana uwidziół we łoknie, i to ino na farze we Barborce. A jesce wszyskie konzomy, składy (i to niy ino te srogie markety) mieli łozewrzite, iżech blank niy miarkowoł eżli to jes srogie śwynto, eżli niy? Momy te śwynto we zocy, eżli niy, eżli to jes ino skuli tego coby niy pojńć do roboty? Bo my to momy richtik rade fajrować i ... wajać, co inksze niy kcom na nos bakać.

Godom Wom, kiej mus to mus, i nołonczos Polok fajrować poradzi, i na piwo abo sznapsa ze kamratoma polejzie, i maszketow we budach sie nachapi. A kiej ino momy „wolność”, fraj, to każdy barzij mo rod ze starom pod pierzinom legnońc abo gawcyć sie w telewizyjo na jakisik „wetnij sie” abo inksze „dupelindy”. Pra? I sam jedna powiadaczka, mondro: „Godo choby fimel, sztrekuje sie choby fimel, jes nikiem fimel. Nale, niy dejcie sie zamamlaść: to jes fimel, to jes na isto idiott!! A napocznolech deczko łod piyrwyjszych lot Chorzowa. I coby mi sam zodyn niy przeciepowoł. Godom ło Chorzowie a niy ło Bytoniu, Świyrkolu lebo ło Piekarach, bo ta dziedzina jes dło mie nojbliższyjszo, nojabarzij jom mom we zocy.

Naskryfłoł bół gryfno gyszichta Antoni Halor, kiery tyż kajsik indzij to wyczytł, cosiki telkigo (co jo przetuplika na naszo godka, można niy gynał, nale, tak coby nasze ludzie spokopiyli): Na „Anioł Pański”, ło dwanostyj zaglingali gloki we San Michele in Borgio. Zarozki za niymi rube, srogie gloki ze San Nikola, Santa Cecylia i San Pierino a na łostaku tyż gloki ze dalszyjszyj Pizy. Papiyż Inocenty II styrcy we łozewrżitym łoknie jejigo zomka, kuko na rzyka Arno łodkany świyży luft dmucho na jejigo fresa. Wiele na tyj gymbulce zmarskow, bo niy bóło mu tetko, kier roztopiyrzł sie „antypapiyż” Anaklet. Łostatek blyskow klary ciepali roztomajte ciynie na marmury romańskigo baptisterium. Wkludziyli foncle i papiyż sputoł sie, eżli już prziszł sam do niygo kardinal Aegidius de Tuskulum? Idzie mi – godo papiyż – ło to cy bydzie cosik ze kościołym we Polsce? Trza sam pokrojcować diecezjo gnieźniyńsko i krakowsko. Wznon tyn papiyż szkartka, prasknł na nia sztympel i pedził co to idzie ło: „Item villa ante Bitom, que Zuersow diciktur”. Zuersow, cosik ciunżko sie godo. Nale, po poruch tydniach tyn kardinal znoloz sie sam u nos, na naszyj dziydzinie i trefił na ritera Michoła, kiery dzierzł dwie srogie godspody arcybiskupa gnieźniyńskigo.. Jedyn ze jejigo wojokow godo, co tyn kardinal pyto sie ło telko dziydzina Charzow, można to gynał te same co Zuersow. Tak łod downa mianowali naszo wiyś. A kajsik tak kole nich na wiyrchu bóło chnet blank zbulone stawiyńi, zomek myśliwski krola Bolesława Chrobrygo. Coby za tela niy wynokwiać, tyn Michoł miol synka, kiery sie Sławek mianowł, a śniymi do kupy bół jesce telki fyrszt Władysław, kiery tymu Sławkowi, synkowi Michoła, dziyrżawcy knajpy ze Charzowa doł miycz i rzyknł:

– Wejż Sławku, chrobry synu Charzowa moja barda, szabla. Trzimej jom nikiem moj giyrmek cobyś niyskorzij bół mojim ritrym !To na isto niy wszyjsko ło naszym, ło mojim Chorzowie. Kiejbych kcioł tak wiyncyj berać to można i do wiecora bóło by knap ze czasy. Niyftorzi godali co bezmać i król Łokietek – a niy ino Władysław Opolski – miol cosik do kupy z tym co tyn Chorzów terozki jes. Można jesce cosik – i coby mi zodyn niy prziganił co jo gupoty godom – Charz, łod Zachariasza, abo inakszij łod Zacharza i bajtla Charza, poskłodali te miano mojigo miasta. Jesce inksze godajom co niyjaki Zachariasz synek łod Hertwika we moju 1217 roka gyszynknł biskupowi wrocławskimu wieś Zachowice do kupy jesce ze kościołym. Tela jesce idzie pedzieć, co Jan Długosz kajsik we XV wiyku mianowł roztomajtych ludzi : Charz lebo Chorus. I to można by stykło a terozki

jakisik wic na łostatek. Kiejch sam już godoł ło fyrsztach, ło biskupach to terozki można ło Ponboczku i dziobłach. Jesce, kiejsik przodzij, kiej ludzie mieli we zocy i piykło i niybo, i iże dziobły i janieli łamżom po zymy wyszoł roz som Lucyfer na szpacyr. Kuko tak bele kaj i łoroz widzi ze daleka Ponboczka ze krykom. Prziszoł tak ku niymu, dzioboł sie dygnoł i rzondzi:

– Moj ty Ponboczku, jo sie kca nawroćić, hilfuja ludziom jak ino poradza, nale łone na mie zołwizoł wszyjsko co łoszkliwe swolajom. Chobych niy wiym co dobrogo robiol to tak by tak bydóm Wóm Ponboczku dziynkowali a niy mie! Już mie to pieronym dopoloło i tela!

Ponboczek sie zachichroł i pedzioł do Lucypera:

– No, toż spróbujmy! Jo cosik zgobia złygo a ty cosik dobrogo; kuknymy co ludzie na to pedzom.

I kiej tak sie lozprawiajom idzie sam kole nich baba ze dzieckiyem wa we gracy dziyrzy zbonek mlyka. Ponboczek fiksnoł palcyskiym i ta kanka śleciała na zymia, strzaskała sie i boło po mlyku.

Baba sie łozjargała, rozciepała i napoczła ryceć:

– Dioski pierońskie, dziobły cy co, niech to wszyjsko diosi ebnom, jakisik jancykryst mi szłapa podstawioł lebo co?

Wtynczos prziloż dzioboł, poślepioł te skorupy, naloł nazod mlyka do tego zbónka i postawioł babie na drodze. Baba gawcy i blank łogupiała. Praskła na klynczki i rzyko:

– Ponboczku kochany, srogie dziynki za tyn cud!

A dzioboł tak kuknoł i ze telkim srogim jankorym pedzioł:

– No, i dzisz Ponboczku jak to jes! A jo roz chocia prawda pedzioł, pra?

I coby sam niy godać, cy do diosek, cy ftoś inkszy, żodnymu sie niy wygodzi a już kiejsik żech usłyszol, co:

Te srogie gory, kiere nom we żywobyciu jes nojbarzij procno ustoć, rychtujom sie zawdy ze nojmyńszych ziorek piosku (co pedzioł boł jedyn mondrok Friedrich Hebbel).

A daliście pozor, co jo nic dzisioj ło tym naszym polskim welonku niy pedzioł?

Rzykna za to jedyn telki wic na łostatek:

Biskup przikludzioł sie do mojej siedymnostki do jedynj telkij katychytki na katyjmus i napocznoł sie tych bajtli pytać:

– Fto jo jes?

Dziecka nic, no to napoczyno jejim tuplikować:

– Łobejrzicie, mom telko srogo kryka, mom goldowy piestrzonek na palcysku, mom telko szpicato mycka, tyta na gowie ... no, to fto jo jes?

Na, to mały Bercik dźwigo graca i godo:

– Jo sie tak miarkuja, coście som kapelonku kwolno rzić. Pokieł żeście sam ino do nos wleżli, cinyngiyem sie czymsik kwolicie, pra?

A beroł dzisioj, nikiem zawdy we sobota

Ojgyn z Pnioków